

Vesa Kontinen
päätoimittaja
paatoimittaja@say.fi

Finnanest 1997–2005: aitiopaikoilla Markku Hynynen ja Kai Kiviluoma

Finnanestin 50-vuotisjuhlavuoden aikana haastattemme lehteä tehneitä ihmisiä: ensimmäisenä kahta aikaisempaa päätoimittajaa. Markku Hynynen nykäisi minut Finnanestin vaikutuspiiriin vuonna 2003 ehdottamalla suoraviivaisesti, että ASA-luokituksesta tehdään meetingsesityksen lisäksi artikkeli. Sittemmin olemme puhuneet lehteen liittyvistä asioista paljon.

Kai Kiviluoma toimi päätoimittajana vuosina 2003-2004 Markun jälkeen. Hän teki historiaa viemällä lehden toimituksen Ouluun. Nythän toimitussihteeri on jälleen siellä. Kai oli toimituskunnassa vielä vuonna 2005, kun liityin mukaan. Olen iloinen, että juuri nämä herrat suostuivat ensimmäisenä haastateltaviksi.

Mikä sai sinut mukaan Finnanest-lehden tekemiseen?

Markku: Olin ollut Finnanestin toimittajana Tomi Taivaisen päätoimittajakaudella 1997-99. Lehden toimittaminen tuntui mukavalta harrastukselta. Itse asiassa olen aina pitänyt kirjallisesta ilmaisusta sekä ammatillisesta ympäristöstä että muussakin kontekstissa. Näin näyttää ollen jo kansakouluaikana ”Kevätpörriäis-iästä” alkaen 1960. Kun Tomin kausi oli päätymässä ja kun osa jo tutuiksi tulleista toimittajistakin oli hylkää jatkamaan tehtävissään, tulin valituksi päätoimittajaksi.

Kai: Uteliaisuus ja heikko luonne. Yhteisten asioiden hoito on aina kiinnostanut minua. Mieluummin olen osallistunut projektityyppisiin tehtäviin. Tällaiseksi koin myös Finnanestin eteenpäin viemisen. Suinpäin en hommaan kuitenkaan syöksynyt, vaan ehdin jo kertaalleen kieltäytyä ehdotetusta toimitussihteerin pestistä.

Finnanest oli saavuttanut kiistattoman ykkösaseman suomalaisten erikoisalalehtien joukossa. Tämän aseman saavuttamiseksi oli tehty ansiokasta työtä, jossa toimituskunta hoiti taittoa

myöden kaikki lehden tekoon liittyvät asiat. Työtaakka oli raskas, enkä arvellut taitoni riittävän paretin pyörittämiseen. Lähinnä Vilho Vainionpään tekemän selvitystyön perusteella SAY:n johtokunta hyväksyi taittotyön ulkoistamisen. Kun vielä ilmoitushankkija Juhani Haasio ja nettitoimittaja Janne Aaltonen lupasivat jatkaa toimituksessa, huomasin lupautuneeni päätoimittajaksi. Tärkeää suostumuksessani oli muun oululaisen toimituskunnan sitoutuminen yhteiseen päämäärään.

Mikä tehtävässä oli kiinnostavinta, hauskinda tai hankalinta?

Kai: Ehdottomasti kiinnostavinta oli päätoimittajana päästä syvemmin tutustumaan SAY:n laajaan toimintaan. Alajaosten koulutustilaisuuksista lähti moni koko anesthesiologikunnalle tärkeä asia edistymään. SAY:n johtokunnan kokoukset eivät olleet koskaan tylsiä, ja niissä tarjottu ruoka oli aina erinomaista. Toimituskunnan yhteen puhaltaminen on jäänyt mieleen. Haasteellista oli opettaa säännöllisille avustajille dead linen käsite. Edellinen toimituskunta oli taittotyötä tehdesään pystynyt antamaan osalle kirjoittajista ylimääräistä aikaa juttujen valmistamiseen, mutta taiton ollessa ulkopuolisella jouduimme olemaan tiukempia.

Markku: Tekemisen ilo innostavassa ja hyvin keskenään toimeen tulevassa porukassa tulee mieleen ensimmäisenä mukavana muistikuvana. Tunteja ei laskettu vaan kaikki tekivät omat tehtävänsä. Tuosta ajasta jäi pysyviä ystävyyssuhteita. On ollut mutkatonta tehdä yhteistyötä kaikkien silloisten toimituskunnan jäsenten kanssa myöhemminkin. Aluksi yritimme kiinnittää enemmän huomiota oikeakielisyyteen ja parempaan kieliopilliseen ”paavillisuuteen”, mutta varsin pian ymmärsimme, että ei ole voimavaroja kielen huoltoon esimerkiksi Duodecim-aikakauskirjan tasoisesti. Jokainen kirjoittaja vastatkoon omasta tekstistään. Stressiä aiheutti kirjoitusten toimitukseen lähettämislle

annettujen takarajojen venyminen tuon tuostakin, mutta niistäkin selvittiin joustavasti aina loppujen lopuksi. Yritimme useampaan kertaan saada Finnanestiin enemmän ajatustenvaihtoa siinä kuitenkaan onnistumatta. Vertaisarviointiakin harkittiin, koska SAY:n johtokuntakin oli sitä toivonut. Tehtävä osoittautui kuitenkin monista syistä käytännössä toteutuskelvottomaksi.

Miten lehti muuttui kautesi aikana?

Markku: Hyvin tärkeä askel oli julkaisemisen laajentaminen sähköiseen ympäristöön. Toimitukseen nimettiin erityinen ”internet-toimittaja” Janne Aaltonen. Ilman hänen ja muiden asiaa edistäneiden toimittajien nörttiyttä asia olisi lykkäännyt tuonemmaksi. Lehteä pyrittiin kehittämään entistä strukturoidumpaan suuntaan vakiopalstoinen ja vastuutoimittajineen ja päivittämällä kirjoitusohjeet. Toimitussihteeri Seppo Rannan ”strukturoitu” työskentelytapa on jäänyt erityisesti mieleen. Lehden taiton tekivät itse Seppo Ranta ja Mika Jokinen. Aloitimme mm. päätoimittajan palstan, erikostuvien lääkäreiden palstan ja pyydytety lyhyet artikkelit oman erikoisalamme ulkopuolella toimivilta kollegoilta. Päätoimittajan palstalla heitin täkyjä keskustelun virittämiseksi ja kannustin kirjoittamaan Finnanestiin. Yhden aloittamamme kirjoitussarjan haluan mainita erityisesti eli ”Elämää suurempi harrastukseni” -palstan. Vaikka palstan julkaiseminen pahoitti mieltä varsin arvovaltaisella tasolla ja se katsottiin ”parturikirjallisuudeksi”, on ollut vaikuttavaa todeta, että sarja on pitänyt pintansa jo 17 vuoden ajan. Uskomatonta, miten monipuolisesti kollegat harrastavat. On avartavaa ja innostavaa havaita, että elämässä on muutakin tärkeää kuin työ. Lehdessä alettiin julkaista kollegojen ja muiden valokuvausta harrastavien tasokkaista kuvia artikkelien lomaan, mikä paransi sivujen visuaalisuutta. Erityisesti muistan Henri Janhusen vaikuttavat kuvat.

Kai: Tavoitteemme mukaisesti lehden taso ja tyyli saatiin mielestäni säilytettyä tuona aikana. Tärkeä kehityskäsi oli taiton ulkoistaminen ja juttujen käsittelyn siirtyminen kokonaan sähköiseksi. Nämä muutokset mahdollistivat jatkossakin, että toimituskunnat ovat voineet muodostua koko Suomen alueella työskentelevistä kollegoista.

Onko lehden tekemisestä jäänyt jotain erityisiä muistoja tai tapahtumia, jotka haluaisit kertoa?

Markku: Yksi tapaus on jäänyt mieleen jostain syystä, vaikka se ei kovin maailmaa mullistava olekaan. Wikipedian mukaan Adolf Ehnrooth on ensimmäisenä laushtanut, että ”Kansakunta, joka ei tunne menneisyyttään, ei hallitse nykyisyyttään, eikä ole valmis rakentamaan tulevaisuutta varten”. Olin kirjoittamassa artikkelia ja halusin soveltaa tuota, mutta en muistanut, kuka sen ensimmäisenä esitti. Silloin ei Wikipediaa ollut. Sain päähäni kysyä asiasta HY:n ruotsinkieliseltä historian professorilta Matti Klingeltä. Soitin yliopiston puhelinvaihteeseen ja sieltä yhdistettiin professorille. Hän vastasikin ja pohti kanssani asiaa pitkään, mutta tuli tulokseen, että lausahduksen ytimen ensimmäistä sanojaa ei voi varmuudella nimetä. Jälkeen päin olen miettinyt, että olipa minulla pokkaa soittaa suoraan tuolle tunnetulle yleissivistyksen osaajalle. Varmaan kiireisellä professorilla olisi ollut tärkeämpäänkin tekemistä. Ehkä se toi professorille aivovoimisteluun muun työn lomaan.

Päätoimittaja-ajasta on ylipänsä jäänyt mieleen tekemisen meininki lehden numeroita katsattaessa ja ansaittu ”se on siinä” -tunne lehden

Markku Hynynen lukee Finnanestia parturissa Järvenpäässä. Kuva Markku Hynynen, 2018.

>>

lähtiessä painoon. Vuoden päättyessä kokoonnuttiin yhteiselle aterialle kehuaan toisiamme. Lehden toimittaminen antoi myös mahdollisuuden verkostoitua erikoisalan sisällä ja sen ulkopuolella.

Kai: Ensimmäisen lehtikokonaisuuden saaminen kasaan yhdessä toimitussihteeri Päivi Laurilan kanssa niin, että se oli valmis lähetettäväksi taittajalle, on jäänyt sykehdyttävänä mieleen. Yhden ainoan kerran jouduin kiistatilanteessa toteamaan, että päätoimittaja ratkaisee mitä kirjoituksia lehdessä julkaistaan.

Hiukan epätoivoinen olin, kun koneellani oli toistakymmentä tiedostoa nimettynä tyyliin OperPäivabstr. Tulipa kaikki luettua tarkkaan, että osasin koota abstraktit oikeisiin sessioihin ja luultavasti painoon menivät viimeisimmät versiot. Kahvipöytäkeskusteluissa nousee vieläkin esille minulla oikoluvussa ja ”kielentarkastuksessa” ollut Leena Lindgrenin Etelä-Pohjanmaan murteella kirjoittama pääkirjoitus. Leenan sanoin: ”Onhan se sellaista kieltä notta on pakko vähä trossata”.

Mitkä arvioisit Finnanestin vahvuuksiksi ja toisaalta haasteiksi tällä hetkellä? Miten toivoisit Finnanestin kehittyvän tulevaisuudessa?

Kai: Juttujen kasaaminen teemanumeroiksi on ehdottomasti vahvistanut Finnanestia entisestään. Innostunut toimituskunta saa hyviä juttuja

kirjoittajilta. Haasteena on mielestäni pitää korkea taso jatkuvasti yllä.

Markku: Lehdellä on vakiintunut asema jäsenkunnan keskuudessa. Takeena on korkeatasoinen ja monipuolinen sisältö. Lehden toimituskuntaan on aina valikoitunut lahjakkaita henkilöitä. Toivotaan, että jatkossakin korkeatasoinen lehti houkuttelee tavoitteellisia kollegoja antautumaan lehden toimittamiseen ja edelleen kehittämiseen. Päätoimittajalla on käytössään foorumi, jossa voi ottaa esille asioita, jotka hän kokee tärkeiksi. Harvinainen tilaisuus toimia ”arvovaikeuttajana”. Päätoimittajat ovat käyttäneet tätä työkalua ansiokkaasti ja kannattaa käyttää jatkossakin. Toki keskustelua lehden palstoilla ylipäänsä ei koskaan voi olla liikaa. Toimituksissa on varmaan pohdittu siirtymistä pelkästään sähköiseen versioon. Lehden mainostuloilla on käsittääkseni edelleen merkittävä osuus myös SAY:n taloudessa tulopuolella. Painatuskulut ovat varmaan huomattavat, mutta pelkkään nettiversioon siirtyminen saattaisi karkottaa mainostajia ja toki osan lukijoistakin. Tämä on ongelmallista tasapainoilua.

Onnittelten puolivuosisaitaista Finnanestia, päätoimittajaa ja koko toimituskuntaa! On hieno saavutus saavuttaa kypsä ikä. Toivotan lehdelle jatkuvaa menestystä edelleen. Mitä meillä olisi, jos Finnanestia ei olisi? ■

Kai Kiviluoman katsele-
massa isompaa kuvaa
rannalla. Kuva Kai Kivi-
luoman arkistosta.

